

Justiitsministeerium
info@just.ee
brigita.rastas@just.ee

Meie 14.02.2024 nr 4/28

Arvamuse avaldamine autoriõiguse seaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsuse kohta

Lugupeetud Kalle Laanet!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) pöördub Justiitsministeeriumi poole seoses autoriõiguse seaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsusega (edaspidi: VTK), mis sisaldab järgmisi teemasid: erakopeerimise tasu süsteemi kitsaskohad, blokeerimismeetme kasutamine piiramaks juurdepääsu autoriõigusi rikkuvatele veebilehtedele, autoriõiguse komisjoni ümberkorraldamine, muud kitsaskohad. Kuigi Justiitsministeerium ei saanud VTK-d Kaubanduskodale arvamuse avaldamiseks, soovime siiski saata oma kommentaarid ja ettepanekud VTK kohta ning olla edaspidi kaasatud selle teema osas.

1. Erakopeerimise tasu süsteem

VTK-s (lk 1-3) on erakopeerimise tasu süsteemi kitsaskohtadena välja toodud komisjoni koosseisu, mis jaotab erakopeerimise tasu autorite ja teiste õiguste omajate vahel, Justiitsministeeriumi rolli õiglase hüvitise jagamisel ning organisatsioonidele kultuuri arendamiseks või programmide finantseerimiseks makstava tasu taotlemise korda.

Kaubanduskoja hinnangul vajab erakopeerimise tasu süsteem laiemat muutmist kui VTK-s välja pakutud lahendused, sest täna kehtiv regulatsioon on aegunud ning vajab kaasajastamist. Peamine põhjus muudatuste tegemiseks peitub selles, et viimaste aastate jooksul on oluliselt muutunud inimeste tarbimisharjumused ning levinud on uued tehnoloogilised lahendused. Näiteks on märgatavalt suurenenud tasuliste voogedastusteenuste ja järelevaatamisteenuste kasutamine, mille puhul ei tule õiguste omajatele maksta erakopeerimise tasu. Seega tänase regulatsiooni kitsaskohaks on see, et tasu tuleb maksta salvestusseadmetelt ja -kandjatelt, mida paljud inimesed ei kasuta üldse koopiategemiseks. Samuti tuleb tasu maksta juhul, kui salvestusseadet või -kandjat kasutatakse piraatluse, voogedastuse või muul viisil koopia tegemiseks, mis ei ole seotud õiguste omajatele kahju tekitamisega autoriõiguse seaduse § 26 lõike 1 alusel. Lisaks on probleemiks see, et erakopeerimise tasu peavad maksma juriidilised isikud, kel on võimalik küll tasu tagasi saada, aga sellega kaasneb ebaproportsionaalselt suur halduskoormus.

Kaubanduskoja ettepanek:

ESTONIAN CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY / ЭСТОИИСКАЯ ТОРГОВО - ПРОМЫШЛЕННАЯ ПАЛАТА
TOOM-KOOLI 17, 10130 TALLINN / REG NO 80004733 / TEL: +372 604 0060 / KODA@KODA.EE / WWW.KODA.EE / WWW.ENTERPRISE-EUROPE.EE

EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKODA ON SUURIM ETTEVÕTJAJD ESINDAV ORGANISATSIOON EESTIS, Kuhu kuulub ligi 3600 ettevõtet, kellest enamik on väikese- ja keskmise suurusega. KAUBANDUSKOJA LIIKMED ANNAVAD ÜLE 40 PROTSENDI EESTI ETTEVÕTETE KÄIBEST, LIGI 40 PROTSENDI PUHASKASUMIST JA TASUVAD ÜLE 40 PROTSENDI RIIKLIKEST MAKSUDEST. KAUBANDUSKODA ESINDAB JA KAITSEB KÕIGI ETTEVÕTJATE ÜHISHUVE NING ON MITTERIIKLIK JA APOLIITILINE ORGANISATSIOON.

Palume Justiitsministeeriumil läbi viia inimeste tarbimisharjumuste uuring, et saada teada, milliseid salvestusseadmeid ja -kandjaid ning kui tihti kasutavad füüsilised isikud koopiategemiseks autoriõiguse seaduse § 26 lõike 1 alusel. Pärast uuringu valmimist tuleb erakopeerimise tasu regulatsioon viia vastavusse uuringu tulemustega.

2. Blokeerimismeetme kasutamine piiramaks juurdepääsu autoriõigusi rikkuvatele veebilehtedele

VTK (lk 10-11) toob probleemina välja, et Eesti territooriumil on kergesti kättesaadavad erinevate sisupakkujate teenused, mille vahendusel saavad kasutajad tarbida tasuta sisu (näiteks muusikat, filme, seriaale) nii, et pakkujatel puuduvad õigused sisu üldsusele kättesaadavaks tegemiseks. Probleemi lahendusena on VTK-s kirjas DNS- ehk domain name system blokeerimine ning IP-põhine blokeerimine. VTK kohaselt tuleb muudatuse tegemiseks anda Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile (TTJA) pädevus teha internetiteenuse pakkujatele ettekirjutus, et viimased blokeeriks autoriõiguseid ja nendega kaasnevaid õiguseid rikkuvale lehele juurdepääsu Eesti territooriumil. Enne ettekirjutuse tegemist peaks õiguste omajal või tema esindajal olema kohustus õiguste rikkuja poole pöörduda ning paluda õiguse rikkumise lõpetamist. Kui määratud tähtaja, näiteks 5 tööpäeva jooksul, õiguste rikkumist ei lõpetata, saab õiguste omaja või tema esindaja teha avalduse TTJA-le. TTJA hindab avalduses esitatud informatsiooni pinnalt määratud tähtaja (näiteks 10 tööpäeva) jooksul, kas õiguste rikkumine leiab aset, ning avalduse rahuldamisel teeb TTJA ettekirjutuse internetiteenuse pakkuja(te)le. Ettekirjutuse mittetäitmisel rakendatakse sunniraha. Kõik TTJA tehtud otsused kuuluvad edasikaebamisele halduskohtusse.

Kaubanduskoja kommentaar:

Mõistame hukka igasuguse autoriõiguste rikkumise ning peame oluliseks, et tagatud oleks autoriõiguste efektiivne kaitse. Samas palume Justiitsministeeriumil põhjalikumalt analüüsida, kas välja pakutud lahendus(t)e näol on tegemist proportsionaalse meetmega või saaks probleemi lahendamiseks kasutada ka alternatiivseid ja vähem piiravaid meetmeid. Analüüsis soovime keskenduda muu hulgas järgmistele teemadele:

- Kas ja kui lihtsasti on võimalik välja pakutud meetmeid tehniliselt teostada?
- Kas ja kui lihtsasti on autoriõiguste rikkujatel võimalik plaanitavatest meetmetest mööda hiilida ning jätkuvalt võimaldada autoriõiguste rikkumist?
- Kas ja kui edukalt on need lahendused täitnud oma eesmärgi teistes riikides?
- Kas väljapakutud lahendus tagab, et TTJA jõuab nii lühikese tähtaja (10 tööpäeva) jooksul kindlaks teha, kas toimub autoriõiguste rikkumine?
- Kas ja kuidas saab vältida olukorda, et uute meetmete rakendamisel ei piirataks ligipääsu veebilehe sellele osale, kus ei toimu autoriõiguste rikkumist?
- Kas eesmärgi täitmiseks pole proportsionaalsemaid meetmeid?

Loodame, et peate võimalikuks Kaubanduskoja kommentaare ja ettepanekuid arvesse võtta.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja peadirektor

Marko Udras

marko.udras@koda.ee 6040070